

STUDIE

Informačný systém Elektronický archív Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

LUCIA TOKÁROVÁ

The “Electronic Archive of the Ministry of Interior of the Slovak Republic” information system

In our current information society, the use of information and communication technologies is a necessary prerequisite for satisfying the public's increasing interest in easy and, above all, instant access to information contained in archival sources. The implementation of an electronic archival information system, which centrally stores archival heritage and makes archival documents available in electronic form, is an important step in the modernisation of state archives. The “Electronic Archive of the Ministry of the Interior of the Slovak Republic” system was created under the “Information Society” operational programme and serves as a central digital repository for archival documents and also as a web portal, which gives the general public faster and easier access to archival services. The information system contains basic information on archival collections, finding aids and electronic copies of archival documents. It uses electronic forms, giving users the opportunity to submit requests via the Internet in a user-friendly environment. In addition, the system facilitates optimisation and speeds up the internal processes of the State Archives. The individual functionalities of the specialised archive portal improve the efficiency of State Archives staff during collection, registration, preservation and access to archival documents. As large quantities of documents stored in the fonds and collections of state archives are gradually being digitised, archival documents will be increasingly available in digital form thanks to the system.

Keywords: Electronic Archive, digitisation, electronic services, archive portal.

Rozvoj digitálnych technológií preniká do všetkých oblastí spoločnosti a neustále prináša nové výzvy, ktorým musí čeliť aj slovenské archívnictvo. Používanie informačných a komunikačných technológií je i v tejto oblasti nevyhnutnou podmienkou napredovania k digitálnej európskej spoločnosti, na druhej strane tiež poskytuje príležitosti riešiť problémy, s ktorými dlhodobo zápasia štátne archívy. Ukladanie a sprístupňovanie obrovského množstva archívnych dokumentov je časovo a priestorovo náročné, navyše narastajúci záujem verejnosti je limitovaný nedostatočným personálnym i technickým zabezpečením archívov. V súčasnej informačnej dobe sa pritom zvyšuje zo strany bádateľov záujem o jednoduchý a najmä okamžitý prístup k digitálnym kópiám archívnych prameňov. Zavedenie elektronického archívneho informačného systému, ktorý by centrálnie evidoval archívne dedičstvo a prostredníctvom elektronických služieb by občanom a odbornej verejnosti umožňoval komfortný prístup k archívnym dokumentom cez internet sa preto javí ako jeden z významných krokov k transformácii nevyhovujúceho stavu štátnych archívov a k ich modernizácii.

S týmto zámerom bol v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti vytvorený špecializovaný portál Elektronický archív Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ISEA) ako moderné digitálne úložisko archívnych dokumentov, ktorý by zároveň zabezpečoval systematické preberanie a sprístupnenie čo najväčšieho množstva archívnych súborov a prostredníctvom elektronických služieb by občanom umožnil nenáročný prístup k informáciám obsiahnutým v archívnych dokumentoch. Ako dlhodobé centrálné úložisko má pritom zaistiť trvalé uloženie nielen elektronických záznamov, ale aj digitálnych kópií pôvodne listinných dokumentov uchovávaných v štátnych archívoch.¹

Vecným gestorom uvedeného projektu je odbor archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR a zastrešuje všetky štátne archívy – ústredný Slovenský národný archív a osem štátnych archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou vrátane ich pracovísk a špecializovaných pracovísk. Pri budovaní informačného systému boli zohľadnené kľúčové medzinárodné štandardy, aby výsledné riešenie bolo integrovateľné do medzinárodného archívneho prostredia.²

1 Elektronický archív bol budovaný od roku 2013 v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti (OPIS) financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. V integrácii elektronického systému sa pokračovalo v 2. fáze projektu v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra v rokoch 2016 – 2017. Bližšie informácie na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky: https://www.minv.sk/?EA_MV; <https://www.minv.sk/?elektronicky-archiv-mv-sr-2-faza> (13. 5. 2021).

2 Elektronický archív zahŕňa koncepčný model a architektúru riešenia OAIS (Open Archival Information System ISO 14721:2003), všeobecný medzinárodný štandard pre archívny opis ISAD (G), metadátový štandard pre opis digitálnych zdrojov Dublin Core, štandard pre ar-

Zavedenie elektronických služieb pre verejnosť a umožnenie prístupu k voľne dostupným dokumentom v digitálnej podobe prináša hneď niekoľko výhod. Elektronický archív v prvom rade zjednodušuje a urýchľuje prístup k archívny-
nym fondom a archívnym pomôckam pre odbornú i laickú verejnosť. Využívaním elektronických služieb odpadáva nutnosť osobnej návštevy alebo kontak-
tovania archívu. Sprístupnenie informácií o archívnych fondoch prostredníc-
tvom online databázy nielen uľahčuje ich vyhľadávanie, ale zjednodušuje aj
možnosti prístupu k dokumentom a skracuje čas potrebný na ich predkladanie.
Služby sú poskytované rýchlejšim a efektívnejším spôsobom. Elektronický ar-
chív navyše pomáha riešiť nedostatočné technické alebo personálne zabezpečie-
nie archívov, keďže ponúka možnosť dlhodobého uloženia elektronických ar-
chívnych dokumentov, ktoré by si v súčasných podmienkach štátnych archívov
vyžadovalo významné investície do technického vybavenia. Efektívnejšie po-
skytovanie služieb pritom vytvára časové úspory pracovníkom archívu.

Nezanedbateľným prínosom predovšetkým z pohľadu archívára je optima-
lizácia a zrýchlenie interných procesov štátnych archívov, najmä zjednodušenie
vyraďovacieho procesu, systematické preberanie a evidovanie archívnych do-
kumentov. Elektronický archív súčasne zabezpečuje centralizáciu systémov.
Zavedenie jedného centralizovaného elektronického archívu, do ktorého sú za-
členené existujúce informačné systémy štátnych archívov, umožňuje evidova-
nie archívneho dedičstva v rámci ústrednej evidencie.³ Pracovníci archívov
majú možnosť vstupovať do online databázy a aktualizovať príslušné informá-
cie týkajúce sa jednotlivých archívnych fondov. V neposlednom rade systém
zabezpečuje ochranu archívneho dedičstva. Zavedením informačného systému
je zaistená nielen zvýšená bezpečnosť, uchovávanie a ochrana elektronických
dokumentov, ale zároveň je umožnené i ukladanie digitalizovaných, pôvodne
neelektronických dokumentov, na ochranu ktorých je nevyhnutné zabezpečiť
prísne podmienky zamedzujúce ich poškodeniu alebo odcudzeniu. Prístup
k digitálnym kópiám listinných dokumentov takýmto spôsobom chráni origi-
nály archívnych dokumentov.

chívne pomôcky EAD (Encoded Archival Description) a štandard pre opis metadát METS (Metadata Encoding and Transmission Standard). *Štúdiá uskutočniteľnosti – Elektronický archív Ministerstva vnútra SR*, 2012, s. 45, online in: https://www.opis.gov.sk/data/files/3941_el-arch-mv-sr.pdf?csrt=17200074138207848645 (13. 5. 2021).

- 3 Elektronický archív je prepojený s existujúcimi systémami archívov, napr. s informačným systémom na správu registratúry Fabasoft, s aplikáciou WinAfondy slúžiacou na evidenciu archívneho dedičstva a pod.; do elektronického archívu boli migrované výstupy s aplikácie Bach – Inventáre používanej na vyhotovovanie archívnych pomôcok. *Štúdiá uskutočniteľnosti – Elektronický archív Ministerstva vnútra SR*, 2012, s. 14–15, online in: https://www.opis.gov.sk/data/files/3941_el-arch-mv-sr.pdf?csrt=17200074138207848645 (13. 5. 2021).

Problém, ktorý vystupuje do popredia pri zavedení elektronického systému a zabezpečovaní efektívneho sprístupňovania archívnych dokumentov, je digitalizácia enormného množstva archívnych dokumentov. Štátne archívy v súčasnosti spravujú viac ako 200-tisíc bežných metrov dokumentov, z ktorých je len minimum v elektronickej podobe. Navyše časová a finančná náročnosť procesu digitalizácie vyžadujúca značné investície výrazne odďaľuje možnosť komplexného poskytovania služieb, ktoré vo veľkej miere zaostávajú za okolitými krajinami. Aj z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na zabezpečenie technického vybavenia a realizácie samotnej digitalizácie, s ktorými zápasia slovenské archívy, ponúka v súčasnosti elektronický archív predovšetkým základné informácie o archívnych fondoch a archívnych zbierkach spravovaných štátnymi archívami a predstavuje elektronické komunikačné centrum umožňujúce podávať online žiadosti o prístup k archívnym dokumentom. Systém okrem toho slúži ako platforma pre vzájomnú komunikáciu s inštitúciami verejnej správy.⁴

Služby používateľského rozhrania

Používateľské služby elektronického archívu sú dostupné cez špecializovaný portál Elektronické služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorý umožňuje všetkým záujemcom (občanom, bádateľom, podnikateľom alebo domácim či zahraničným inštitúciám verejnej správy) prístup k archívnym dokumentom.⁵

Základnou podmienkou pre využívanie elektronických služieb je registrácia k personalizovanej funkcionalite archívu, teda vytvorenie osobného prostredia

4 V zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov majú pôvodcovia registratúry podľa § 16 ods. 3 uvedeného zákona povinnosť predkladať návrh na vyradenie registratúrnych záznamov elektronicky prostredníctvom elektronického formulára v Elektronickom archíve Slovenska.

5 Prístup k elektronickým službám je umožnený na portáli Elektronických služieb Ministerstva vnútra Slovenskej republiky <https://portal.minv.sk> v sekcii Životné udalosti – Elektronický archív Slovenska: <https://portal.minv.sk/wps/wcm/connect/sk/site/main/zivotne-situacie/Elektronicky-archiv-Slovenska/> (13. 5. 2021); tiež cez Ústredný portál verejnej správy (ÚPVS) www.slovensko.sk v sekcii Životné situácie – Občan a štát – Archív dokumentov Slovenskej republiky – Prístup k elektronickým archívnym dokumentom Slovenskej republiky: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_pristup-k-elektronickym-archiv/ (13. 5. 2021); alebo prostredníctvom odkazu na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky www.minv.sk v sekcii Verejná správa – Archívy, registratúry, heraldika – Archívnictvo – Elektronický archív Slovenska: <https://www.minv.sk/?elektronicky-archiv-slovenska-mv-sr> (13. 5. 2021).

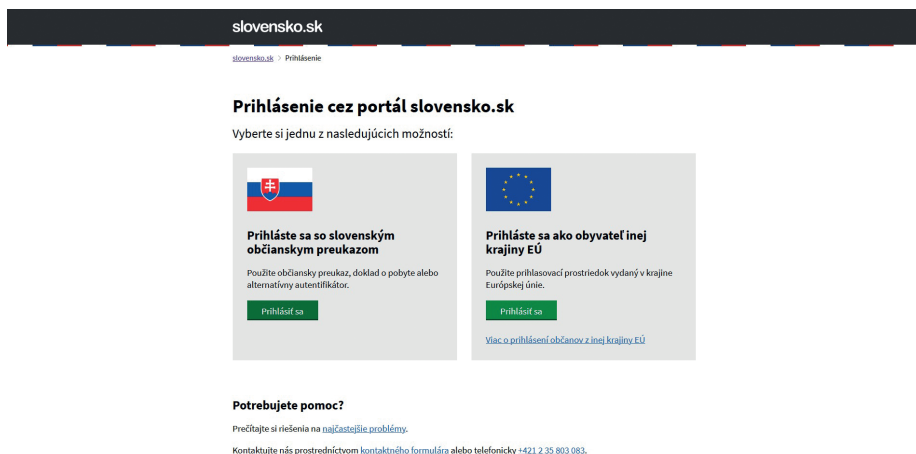

Obr. 1: Náhľad na úvodnú stránku portálu Elektronické služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

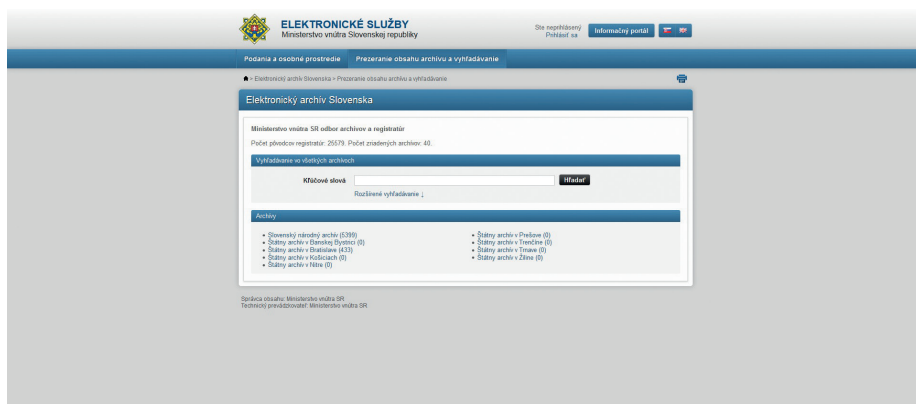
fyzickej alebo právnickej osoby, prostredníctvom ktorého používateľ komunikuje so štátnym archívom a podáva vybrané žiadosti. Nevyhnutným predpokladom je pritom prihlásenie cez aktivovaný elektronický občiansky preukaz s elektronickým čipom (tzv. eID karta) na Ústrednom portáli verejnej správy a aktívne osobné prostredie.⁶

Pre neregistrovaných používateľov elektronického archívu je aj bez prihlásenia prístupné prezeranie obsahu archívu a vyhľadávanie v archívnych fondoch a archívnych zbierkach všetkých štátnych archívov. Prostredníctvom funkcie fulltextového vyhľadávania v online databáze majú používatelia možnosť vyhľadávať štruktúrované údaje o archívnych fondoch,⁷ môžu prezeráť voľne prístupné archívne pomôcky a majú tiež k dispozícii náhľady voľne prístupných dokumentov.⁸

- 6 Fyzická osoba má možnosť požiadať o vytvorenie osobného prostredia prostredníctvom formulára Podanie žiadosti o vytvorenie osobného prostredia pre fyzickú osobu. Právnická osoba podáva žiadosť o vytvorenie personalizovaného prostredia pre právnickú osobu cez univerzálne podanie na Ústrednom portáli verejnej správy www.slovensko.sk v sekcii Všeobecná agenda – poskytovateľ služby Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky: <https://www.slovensko.sk/sk/detail-sluzby?externalCode=App.GeneralAgenda> (13. 5. 2021).
- 7 Opisy archívnych fondov sú vyhotovované podľa všeobecného medzinárodného štandardu pre archívny opis ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.
- 8 Systém poskytuje funkcionality prístupovania k trom typom dokumentov – k voľne dostupným archívnym dokumentom bez obmedzení, k archívnym dokumentom prístupným len po prihlásení a k archívnym dokumentom s obmedzeným prístupom. *Používateľská príručka elektronických služieb – Elektronický archív MV SR*, s. 11, online in: <https://portal.minv.sk/>

Obr. 2: Náhľad na prihlásenie cez Ústredný portál verejnej správy s elektronickým občianskym preukazom.

Obr. 3: Prezeranie obsahu archívu a vyhľadávanie v elektronickom archíve.

Registrovaným používateľom umožňuje systém po prihlásení plnohodnotné využívanie dostupných elektronických služieb. Okrem vyhľadávania archívnych fondov a archívnych pomôcok majú možnosť podania žiadostí o prístup k archívnym dokumentom alebo vkladania komentárov. V rámci svojho osobného prostredia môžu prezeráť históriu podaných žiadostí a sprístupnený obsah archívu, uložené kritériá vyhľadávania či termíny návštev archívu. K dispo-

wps/wcm/connect/492c6e0d-a05c-4681-8da0-3bea43715084/ISEA_Pouzivatelska_prirucka+elektronickych+sluzieb_v30_+2017_04_19.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=492c6e0d-a05c-4681-8da0-3bea4371508 (20. 5. 2021).

zícii majú tiež aktuálne štatistiky, napr. o počte zriadených archívov, archívnych pomôcok alebo inventárnych záznamov a podobne.⁹

Podávanie žiadostí o prístup k archívnym dokumentom v rámci bádateľskej a správnej agendy prebieha prostredníctvom elektronických formulárov. Používateľ má možnosť požiadať o predloženie archívnych dokumentov na štúdium v archíve, resp. o prístup k elektronickým archívnym dokumentom, o nahliadnutie do matriky či vyhotovenie neosvedčených kópií z archívnych dokumentov, prípadne požiadať o súhlas vyhotovovať kópie archívnych dokumentov v priestoroch archívu vlastným reprografickým zariadením. Podmienkou pre podanie uvedených žiadostí je vyplnený bádateľský list. Elektronický archív tiež umožňuje službu poskytnutia správnej informácie z archívu v podobe výpisu, odpisu, potvrdenia alebo osvedčenej kópie z archívneho dokumentu alebo povolenie nasnímať priestory archívu na vzdelávacie, propagačné alebo komerčné účely.

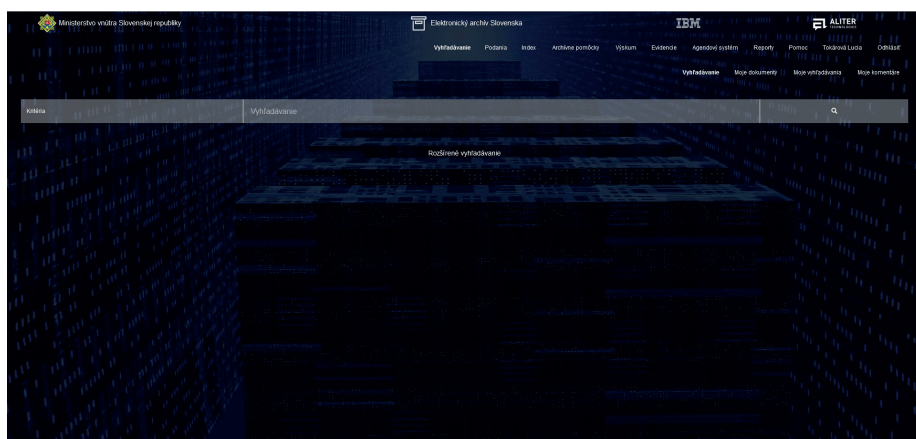
Ďalšie služby spojené s vyradovacím a mimovyradovacím konaním umožňujú správcom registratúry iniciovať vyradovacie konanie a podávať návrh na vyradenie registratúrnych záznamov¹⁰ alebo poskytujú občanom možnosť ponúknuť archívu dokumenty v ich osobnom vlastníctve ako dar, na predaj alebo na úschovu v mimovyradovacom konaní. Do elektronického archívu je zároveň možné vkladať vyradené registratúrne záznamy s trvalou dokumentárnou hodnotou, zdigitalizované archívne dokumenty cez zdieľané úložisko v rámci mimovyradovacích konaní, ako aj dávky archívnych dokumentov a elektronických kópií s podpornou službou spravovania elektronických archívnych dokumentov.

9 *Používateľská príručka elektronických služieb – Elektronický archív MV SR*, s. 10, online in: https://portal.minv.sk/wps/wcm/connect/492c6e0d-a05c-4681-8da0-3bea43715084/ISEA_Pouzivatelska_prirucka+elektronickych+sluzieb_v30_+2017_04_19.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=492c6e0d-a05c-4681-8da0-3bea43715084 (20. 5. 2021).

10 Pred podaním návrhu na vyradenie registratúrnych záznamov je právnická osoba povinná požiadať o vytvorenie personalizovaného prostredia právnickej osoby, ktorú zastupuje. Prístup pre zamestnanca zabezpečuje štatutár. Povinnou prílohou k návrhu na vyradenie je zoznam vecných skupín registratúrnych záznamov navrhnutých na vyradenie, ktorý má správca registratúry možnosť vytvoriť pomocou elektronického formulára alebo priložiť k návrhu na vyradenie ako prílohu.

Agendy archívneho portálu

Pracovníkom štátnych archívov poskytuje potrebnú funkcionálnosť na prácu v elektronickom archíve špecializovaný archívny portál. Procesy vykonávané v rámci archívneho portálu pokrývajú základné odborné činnosti archívára, ako vyradovanie registratúrnych záznamov a preberania archívnych dokumentov od ich pôvodcov alebo vlastníkov na úseku predarchívnej starostlivosti, evidovanie preberaných archívnych dokumentov a udržiavanie evidencie v súlade s aktuálnym stavom, ďalej sprístupňovanie archívnych dokumentov vypracúvaním archívnych pomôcok a nakoniec umožňovanie prístupu širokej verejnosti k archívnym dokumentom, archívnym pomôckam a k evidencii archívneho dedičstva.

Obr. 4: Náhľad na úvodnú obrazovku archívneho portálu.

Práca s archívnym portálom je v súvislosti s uvedenými činnosťami rozdelená do nasledovných oblastí – vyhľadávanie, podania, index, archívne pomôcky, výskum, evidencie, agendový systém a reporty. Na spracovanie bádateľskej a správnej agendy má archívár k dispozícii funkcionálnosť podania, ktorú využíva pri vybavovaní žiadostí podaných od občanov cez používateľské rozhranie, pri vyrubovaní a spracovaní správnych poplatkov a poplatkov za služby archívu, ako aj pri organizovaní svojej činnosti prostredníctvom úloh.

Záložka Index slúži na zobrazovanie štruktúry obsahu archívu, opisných metadát a archívnych súborov. Vďaka tejto funkcionálite môže archívár prehľadávať a zobrazovať obsah archívu, aktualizovať uložené záznamy a ich metadátá.

Elektronický archív ďalej umožňuje tvorbu, evidovanie a sprístupňovanie archívnych pomôcok v elektronickej podobe. Samotný text úvodu archívnej

#	Súpis súboru	Dátum	Spoločnosť	Archív/inštitúcia	Typ	Stav účasti	Stav
2809	SAKEZ-2021000957	18. 04. 2021	Lučica Konštruktív	Báňny archív v Košiciach	Vyhľadanie kópií archívnych dokumentov	Bez udelenia	Výzvy
2845	SAKEZ-2021000986	14. 04. 2021	Lučica Konštruktív	Báňny archív v Košiciach	Vyhľadanie kópií archívnych dokumentov	Bez udelenia	Výzvy
2864	SAKEZ-2021000989	18. 01. 2021	Katarína Turčanová	Báňny archív v Košiciach	Poskytnutie spracovanej informácie	Bez udelenia	Výzvy
1153	SAKEZ-2018002418	06. 08. 2018	Richard Prázdny	Báňny archív v Košiciach	Poskytnutie spracovanej informácie	Udelenie	Výzvy
1152	SAKEZ-2018002417	06. 08. 2018	Richard Prázdny	Báňny archív v Košiciach	Poskytnutie archívnych dokumentov na elektronickú analýzu	Bez udelenia	Výzvy
592	SAKEZ-2017002585	26. 07. 2017	Katarína Turčanová	Báňny archív v Košiciach	Nahládanie do matérie	Udelenie	Výzvy
512	SAKEZ-2017002429	15. 06. 2017	Miroslava Mitrová	Báňny archív v Košiciach	Poskytnutie spracovanej informácie	Bez udelenia	Výzvy
268	SAKEZ-2016005203	27. 11. 2016	Katarína Turčanová	Báňny archív v Košiciach	Nahládanie do matérie	Bez udelenia	Výzvy
265	SAKEZ-2016005202	27. 11. 2016	Katarína Turčanová	Báňny archív v Košiciach	Nahládanie do matérie	Bez udelenia	Výzvy
264	SAKEZ-2016005201	27. 11. 2016	Katarína Turčanová	Báňny archív v Košiciach	Nahládanie do matérie	Bez udelenia	Výzvy

Obr. 5: Ukážka podaní v rámci bádateľskej a správnej agendy zobrazených na archívnom portáli.

Názov archívu	Názov archívneho fondu	P.A.P.	Verzia	Stav	Autor	Názov archívnej pomôcky	Chronologický rozsah	Druh	Kategória zdroja	Formát	Produkt ID	Risk systému	Skladový systém
Báňny archív v Košiciach	Košická župa	3819	1	Dátum EIK	Miroslava Mitrová	Košická župa	1923-1928	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2284	1	Dátum EIK	Erik Štefan	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1968-1969	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Košický úradný výbor v Košiciach	2282	1	Dátum EIK	Erik Štefan	Košický úradný výbor v Košiciach, odbor organizácie výroby	1949-1950	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2283	1	Dátum EIK	Erik Štefan	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1968-1969	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2281	1	Dátum EIK	Jaroslav Anna	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1950-1969	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Alexandrov župa	2184	1	Dátum EIK	Jaroslav Anna	Karpatská župa Alexandrov župa	1578-1584	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1954	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2128	1	Dátum EIK	Erik Štefan	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1968-1969	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2127	1	Dátum EIK	Jaroslav Anna	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1967-1969	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2127	1	Dátum EIK	Jaroslav Anna	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1950-1967	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1950	Kočíce
Báňny archív v Košiciach	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach	2128	1	Dátum EIK	Erik Štefan	Výrobnostno-remeselný podnik v Košiciach, odbor organizácie výroby	1968-1969	Udelenie	Udelenie	Udelenie	0	1954	Kočíce

Obr. 6: Náhľad na zoznam archívnych pomôcok uložených v elektronickom archíve zobrazený na archívnom portáli.

pomôcky je možné vytvoriť prostredníctvom textového editora priamo vo formulári alebo nahrat digitalizovaný spolu s archívnu pomôckou. Archívár má v rámci archívneho portálu takisto možnosť vytvoriť vlastný výskum a evidovať k nemu uložené vyhľadávania, označené archívne dokumenty a vlastné poznámky.

Pomocou funkcionality evidencie zabezpečuje systém vedenie vybraných evidencií v súlade s aktuálnym stavom, napr. vedenie evidencie pôvodcov archívnych fondov a pôvodcov registratúry formou zložiek pôvodcov obsahujú-

cich všetky potrebné informácie alebo vedenie evidencií prírastkov, úbytkov a depozitov, ktoré obsahujú údaje o preberaných a vyradených archívnych dokumentoch a sú elektronickou náhradou papierovej knihy prírastkov, úbytkov a depozitov. Záložka Agendový systém umožňuje prehľadnú prácu s vyradovacími, mimovyradovacími a následnými preberacími konaniami. Spravovanie jednotlivých konaní sa v elektronickom archíve uskutočňuje prostredníctvom úloh, ktoré vznikajú na základe podaní na portáli elektronických služieb. Vďaka tejto funkcionalite je navyše prístupné vkladanie digitalizátov do elektronického archívu.

V rámci archívneho portálu majú archivári tiež k dispozícii reporty, ktoré poskytujú v závislosti od príslušnej role v informačnom systéme možnosť sledovať výstupy rôznych štatistík, napr. počet aktívnych osobných prostredí v elektronickom archíve, vydaných správnych informácií, prehľad bádateľov alebo predložených žiadostí, počet archívnych pomôcok a inventárnych záznamov a podobne.

Záver

Uvedené možnosti, ktoré ponúka elektronický archív, poukazujú na jeho významnú úlohu v modernizácii štátnych archívov. Vďaka jeho funkcionalitám umožňujúcim archivárom vykonávať odborné činnosti rýchlejšim a efektívnejším spôsobom majú záujemcovia z radov odbornej i laickej verejnosti možnosť jednoduchšieho prístupu k službám archívov, navyše v príjemnom používateľskom prostredí. Jednoduchý online prístup pritom možno ešte väčšmi oceniť v podmienkach svetovej pandémie, ktorá prinútila spoločnosť aktívnejšie využívať moderné technológie. Práve v čase, keď sú archívy pre bádateľov v dôsledku protipandemických opatrení mnohokrát neprístupné a štátne archívy sú nútené pri poskytovaní služieb zohľadňovať i otázku bezpečnosti, predstavujú online platformy a masívna digitalizácia kľúčovú úlohu. Vo väčšej miere sa ukazuje nevyhnutné pracovať na urýchlení technologickej transformácie štátnych archívov, ktoré tak môžu prostredníctvom vzdialeného prístupu poskytovať nielen komfortný, ale aj bezpečný prístup k informáciám obsiahnutým v archívnych dokumentoch a sprístupňovať archívne pramene v ich digitálnej podobe.

S postupným procesom digitalizácie obrovského množstva dokumentov uložených vo fondoch a zbierkach štátnych archívov sa bude elektronický archív ďalej rozvíjať a ako moderné archívne úložisko a webový portál môže v budúcnosti poskytovať komplexné sofistikované služby pre občanov a odbornú

verejnosť. Elektronický archív už dnes prináša možnosť efektívnejšie uspokojovať požiadavky občanov a bádateľov a vytvára zo štátnych archívov modernejšie pracoviská zabezpečujúce ochranu a sprístupňovanie slovenského archívneho dedičstva.

